

Data publikacji: 23-07-2010

**SENAT
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VII KADENCJA**

Warszawa, dnia 21 lipca 2010 r.

Druk nr 936

**KOMISJA
USTAWODAWCZA**

**Pan
Bogdan BORUSEWICZ
MARSZAŁEK SENATU
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Na podstawie art. 85a ust. 3 pkt 1 Regulaminu Senatu Komisja Ustawodawcza wnosi o podjęcie postępowania w sprawie inicjatywy ustawodawczej dotyczącej projektu ustawy

o zmianie ustawy – Kodeks karny skarbowy.

Do reprezentowania Komisji w dalszych pracach nad tym projektem ustawy upoważniony jest senator Piotr Zientarski.

W załączeniu przekazuję projekt ustawy wraz z uzasadnieniem.

Przewodniczący Komisji
Ustawodawczej
(-) Piotr Zientarski

USTAWA

z dnia

o zmianie ustawy – Kodeks karny skarbowy

Art. 1.

W ustawie z dnia 10 września 1999 r. - Kodeks karny skarbowy (Dz. U. z 2007 r. Nr 111, poz. 765, z późn. zm.¹⁾) w art. 119 § 3 otrzymuje brzmienie:

"§ 3. Roszczenie z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia wygasa, jeżeli powództwa nie wytoczono w terminie 3 miesięcy, licząc od dnia, w którym powód dowiedział się o prawomocnym orzeczeniu przepadku przedmiotów."

Art. 2.

Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2007 r. Nr 112, poz. 766, z 2008 r. Nr 66, poz. 410, Nr 215, poz. 1355 i Nr 237, poz. 1651, z 2009 r. Nr 3, poz. 11, Nr 8, poz. 39, Nr 157, poz. 1241, Nr 168, poz. 1323, Nr 201, poz. 1540 i Nr 206, poz. 1589 oraz z 2010 r. Nr 88, poz. 583.

UZASADNIENIE

1. Ustawa wykonująca wyrok Trybunału Konstytucyjnego

Projektowana ustawa stanowi wykonanie obowiązku dostosowania systemu prawa do wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 11 maja 2010 r. (sygn. akt SK 50/08), stwierdzającego niezgodność przepisu art. 119 § 3 ustawy z dnia 10 września 1999 r. – Kodeks karny skarbowy (Dz. U. z 2007 r. Nr 111, poz. 765, ze zm.) z Konstytucją.

Sentencja orzeczenia opublikowana została w Dz. U. Nr 88, poz. 583 (dzień publikacji wyroku – 25 maja 2010 r.).

2. Przedmiot i istota rozstrzygnięcia Trybunału Konstytucyjnego

2.1. Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności z Konstytucją art. 119 § 3 ustawy z dnia 10 września 1999 r. – Kodeks karny skarbowy w zakresie, w jakim przewiduje dwuletni termin do wytoczenia powództwa o roszczenie przewidziane w art. 119 § 2 tej ustawy, liczony od daty uprawomocnienia się orzeczenia o przepadku przedmiotów.

K.k.s. przewiduje, że sąd orzeka (lub może orzec) środek karny przepadku przedmiotów czy to pochodzących z przestępstwa skarbowego, czy to służących popełnieniu przestępstwa skarbowego; także wówczas, gdy przedmioty te nie są własnością sprawcy.

Jednakże przepadku przedmiotów nie orzeka się, jeżeli są własnością osoby trzeciej, a sprawca uzyskał je w drodze czynu zabronionego jako przestępstwo lub wykroczenie.

Kodeks przyznaje właścicielowi przedmiotów podlegających przepadkowi (interwientowi) roszczącemu sobie prawo do przedmiotów podlegających przepadkowi możliwość dochodzenia swych roszczeń w postępowaniu w sprawie o przestępstwo skarbowe lub wykroczenie skarbowe. Interwencja może być zgłoszona do chwili rozpoczęcia przewodu sądowego w pierwszej instancji.

W razie prawomocnego orzeczenia przepadku przedmiotów, co do których interwient nie zgłosił interwencji we właściwym czasie z przyczyn od siebie niezależnych (kiedy np. chwili rozpoczęcia przewodu nie był o toczącym się postępowaniu poinformowany, ponieważ nie był znany lub nieznane było miejsce jego pobytu)

odpowiedzialność Skarbu Państwa ocenia się według przepisów o bezpodstawnym wzbogaceniu.

Zakwestionowany przepis przewiduje jednak, że „roszczenie z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia wygasa, jeżeli powództwa nie wytoczono w terminie 3 miesięcy, licząc od dnia, w którym powód dowiedział się o prawomocnym orzeczeniu przepadku przedmiotów, nie później jednak niż przed upływem 2 lat od daty uprawomocnienia się tego orzeczenia”.

Kwestionowany przepis powoduje sytuacje, w których osoba uprawniona do przedmiotu podlegającego przepadkowi, pomimo wykazywania się wymaganą starannością we własnych sprawach dowiaduje się o przysługującym jej roszczeniu z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia już po upływie terminu do jego zgłoszenia, czego skutkiem jest wygaśnięcie roszczenia.

Tymczasem art. 64 ust. 1 Konstytucji stanowi, iż „Każdy ma prawo do własności, innych praw majątkowych oraz prawo dziedziczenia”. „Przepis ten obejmuje ochroną wszystkie prawa majątkowe i zobowiązuje ustawodawcę zarówno do ustanowienia regulacji zapewniających ochronę prawną prawom majątkowym jak i do powstrzymywania się od wprowadzania regulacji, które mogłyby pozbawić lub ograniczyć ochronę tych praw. Przewidziane w art. 119 § 2 k.k.s. roszczenie z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia stanowi prawo, które podlega konstytucyjnej ochronie jako ‘inne prawo majątkowe’ w rozumieniu art. 64 ust. 1 i 2 Konstytucji”.

TK uznał, że ani zamiar koncentracji postępowania karnoskarbowego i rozstrzygania o roszczeniach cywilnoprawnych, ani zamiar szybkiej eliminacji korzyści majątkowych związanych z przestępstwami i wykroczeniami skarbowymi, ani też interesy fiskalne państwa nie uzasadniają takiego ograniczenia ochrony prawa majątkowego określonego w art. 119 § 2 k.k.s., które może prowadzić w praktyce do braku możliwości realizacji tego prawa z przyczyn niezależnych od uprawnionego podmiotu.

Ponadto, z punktu widzenia podstawowych zasad sprawiedliwości i zasad prawidłowej legislacji nie może być utrzymywany w systemie mechanizm prowadzący *de facto* do kreacji pozornego prawa majątkowego, czyli prawa, które powstając staje się od razu nieskuteczne.

2.2. Wyrok wywołuje skutki prawne z dniem publikacji.

3. Cele i zakres projektowanej ustawy

Mając na uwadze konieczność wykonania wyroku Trybunału Konstytucyjnego, kierując się sentencją oraz uzasadnieniem wyroku, proponuje się, aby zmiana ustawy z dnia 10 września 1999 r. – Kodeks karny skarbowy polegała na zmianie brzmienia art. 119 § 3.

TK przyjął, że skutek wyroku „zamiast terminu dwóch lat, po upływie którego roszczenie wygasa, liczonego od daty prawomocnego orzeczenia przepadku przedmiotów, znajdzie (...) zastosowanie dziesięcioletni termin przewidziany w art. 118 k.c. Termin ten odnosi się co prawda do przedawnienia roszczeń majątkowych, jednakże uzasadnione jest jego zastosowanie przez analogię do terminu zawitego przewidzianego w art. 119 § 3 k.k.s. (...) Rozstrzygnięcie co do ewentualnego wprowadzenia innego terminu dochodzenia roszczeń określonych w art. 119 § 2 k.k.s. należy do ustawodawcy. Rolą sądu konstytucyjnego jest natomiast kontrola kwestionowanego aktu normatywnego pod kątem spełnienia wymaganego standardu ochrony praw podmiotowych, wyznaczonego przez przepisy konstytucyjne. Standard ten będzie spełniony, jeżeli termin wyznaczony przez ustawodawcę realnie umożliwi osobom uprawnionym realizację ich praw określonych w art. 119 § 2 k.k.s.”.

Utrata mocy przez zakwestionowaną normę nie powoduje luki w prawie. Roszczenie właściciela nie wygasa już po upływie 2 lat od prawomocnego orzeczenia, lecz ulega przedawnieniu na ogólnych zasadach k.c., do których art. 119 § 2 wyraźnie odsyła: „W razie prawomocnego orzeczenia przepadku przedmiotów, co do których podmiot określony w § 1 nie zgłosił interwencji we właściwym czasie z przyczyn od siebie niezależnych, odpowiedzialność Skarbu Państwa ocenia się według przepisów o bezpodstawnym wzbogaceniu”.

Ponieważ jednak TK nie derogował całej jednostki redakcyjnej aktu normatywnego, a tylko wskazał w jakim zakresie art. 119 § 3 jest niekonstytucyjny, konieczne jest nadanie § 3 nowego brzmienia pomijającego zakwestionowany przez TK fragment treści. Stąd propozycja nadania przepisowi w zasadzie dotychczasowej treści z pominięciem jednak fragmentu wyrażającego zakwestionowaną normę.

Pominięcie dotychczasowego fragmentu końcowego („nie później jednak niż przed upływem 2 lat od daty uprawomocnienia się tego orzeczenia”), powoduje, że do przedawnienia roszczenia stosowany będzie art. 118 k.c.

4. Skutki finansowe wykonania projektowanej ustawy

Ustawa nie powoduje skutków finansowych dla budżetu państwa.

5. Oświadczenie o zgodności z prawem Unii Europejskiej

Projektowana ustawa nie jest objęta zakresem prawa Unii Europejskiej.

.....

Tłoczono z polecenia Marszałka Senatu

.....